

Exakta VX-500

Ernest Klauziński

W czasach, gdy szczytem marzeń polskiego fotografa była lustrzanka Zenit lub Praktica, zdobycie aparatu innego typu było bardzo trudne. Jedną z rzadziej pojawiających się na polskim rynku marek była niemiecka Exakta.

Aparaty fotograficzne produkowane w Dreźnie przez zakłady Ihagee od samego początku uchodziły za sprzęt wysokiej klasy. W 1950 roku zadebiutowała nowa seria lustrzanek 35 mm - Exakta Varex. Były to urządzenia

bardzo nowoczesne, wyposażone w wymienny układ celowniczy, gniazdo synchronizacyjne lampy błyskowej i samowyzwalacz. W kolejnych latach produkcji wprowadzano dalsze modyfikacje i udoskonalenia. Zmieniło się też oznaczenie aparatów - nazwę Varex zastąpiły symbole odpowiadające poszczególnym modelom (IIa, IIb, VM, VX, VX500 i VX1000).

Exakta VX-500 w całej okazałości. Powyżej gniazda lampy błyskowej wyraźnie widoczny nietypowo umieszczony spust migawki

Produkowany do 1972 roku aparat Exakta VX500 był jednym z najliczniej wytwarzanych modeli w historii firmy.

Pierwsze wrażenie po wzięciu Exakty do ręki jest dość dziwne - z jednej strony zwraca uwagę solidność i precyzja wykonania, z drugiej zaskakuje nietypowy kształt korpusu, położenie dźwigni naciągu migawki oraz spustu. Spłaszczona końcówka korpusu dla osób o dużych dłoniach mogą być wręcz niewygodne. Komfort pracy poprawia niewykręcenie aparatu z futerału. Specyficzna ergonomia nie rzuca na kolana i wymaga przyzwyczajenia.

Budowa aparatu

Na przedniej ścianie znajdują się dwa gniazda synchronizacyjne lampy błyskowej, przeznaczony do obsługiwanego lewym palcem wskazującym spust migawki oraz mocowany za pomocą bagnetu obiektyw. Przewagą Exakty nad aparatami systemu M42 jest właśnie bagnet, pozwalający na dużo szybszą wymianę obiektywu. Posiadacz aparatu jest jednak ograniczony tylko do systemowej optyki, prze-

ściówki umożliwiające użycie obiektywów innych systemów praktycznie nie występują.

Na górnej ścianie po lewej stronie znajduje się dźwignia naciągu migawki wraz z licznikiem klatek. Obok umieszczono pokrętkę czasów naświetlania. Środkową część zajmuje obudowa pryzmatu i matówki (bądź innego urządzenia celowniczego - egzemplarz opisywany w niniejszym artykule wyposażony jest w standardową matówkę z rastrem). Z prawej strony znajduje się obrotowy wskaźnik czułości filmu, wyskalowany w ASA i DIN. Pełni on funkcję wyłącznie informacyjną - ładując film do aparatu należy pokrętkę ustawić na odpowiednią wartość, by pamiętać, jakiej czułości klisza znajduje się w korpusie. Aparat nie posiada żadnych urządzeń ułatwiających wyliczenie odpowiedniego czasu naświetlania, więc nie ustawienie wskaźnika nie powoduje negatywnych konsekwencji dopóki fotograf wie, jakiego używa filmu. Podobną rolę pełni umieszczony pod spodem aparatu wskaźnik rodzaju zastosowanej kliszy. Do wyboru są cztery opcje - uniwersalny film kolorowy, film kolorowy

Prykładowe zdjęcie wykonane Exaktą VX-500. Film Superia 400 f/2.8, czas 1/500 s., obiektyw Flektogon 2.8/35

1. - Spust migawki. 2. - Spust migawki umieszczony na korpusie obiektywu. 3. - Dźwignia naciągu migawki. 4. - Licznik klatek. 5. - Pokrętko czasów naświetlania. 6. Wskaźnik czułości filmu.

do światła dziennego, film kolorowy do światła sztucznego i film czarno-biały. Pod spodem korpusu znajduje się również składana korbka przewijania filmu oraz gniazdo statywowe. Służy ono także do przykręcania futerału.

Tylną ściankę otwiera się po zwolnieniu blokady znajdującej się po lewej stronie korpusu. Exakta VX500 wyposażona jest w migawkę szczelinową o przebiegu pionowym. Kasetę z filmem umieszcza się z prawej strony korpusu.

Zakładanie filmu

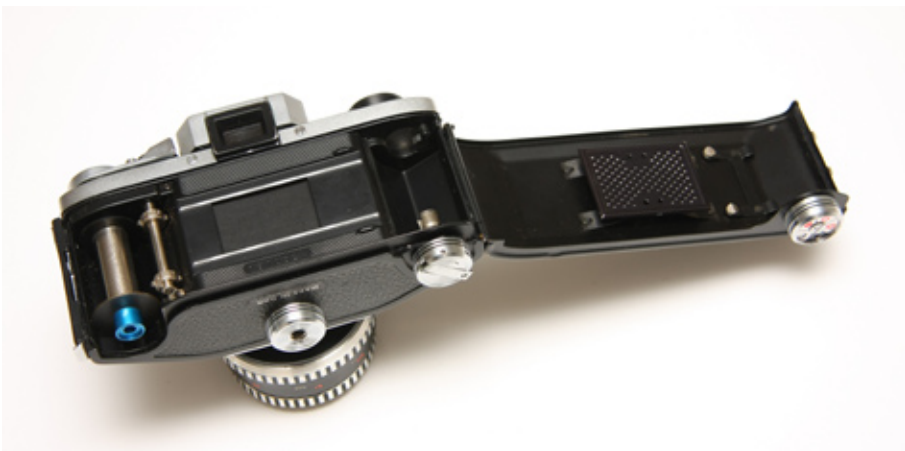
Po otwarciu tylnej ścianki aparatu należy złapać za pokrętko korbki przewijania filmu i odciągnąć je do oporu w dół. Teraz trzeba włożyć kasetę z filmem do korpusu a następnie z powrotem wcisnąć pokrętko korbki przewijania. Końcówkę kliszy należy wsunąć pod blaszkę na szpulce do nawijania filmu. Jest to o tyle trudna sztuka, że blaszka ta bardzo mocno przylega do powierzchni szpulki. Na szczęście całą szpulkę można bez trudu wyjąć z aparatu delikatnie odciągając ją w dół. Mocując końcówkę kliszy trzeba zachować szczególną ostrożność i uwagę. Jeśli film zostanie włożo-

ny choć odrobinę krzywo mogą wystąpić poważne trudności z przewijaniem go. Poza tym istnieje duże ryzyko, że zębatka licznika klatek zerwie perforację kliszy. Niebezpieczeństwo takie występuje również, gdy włoży się z powrotem do aparatu szpulkę z końcówką kliszy tak, że oczka perforacji nie wejdą prawidłowo na zębatkę licznika. Exakta jest bardzo precyzyjnie wykonana i wymaga równie precyzyjnej obsługi. Niedbalstwo czy niedokładność przy zakładaniu filmu mogą skutkować zerwaną perforacją kliszy i niemożliwością jej zwinięcia do kasy.

Po założeniu filmu należy ręcznie ustawić tarczę licznika klatek.

Fotografowanie

Aparat nie posiada światłomierza ani innych urządzeń ułatwiających odpowiednie dobranie parametrów ekspozycji. Fotograf posługujący się Exaktą by wykonać poprawne zdjęcie musi mieć doświadczenie i wiedzę na temat fotografii. Najlepiej po prostu posłużyć się zewnętrznym światłomierzem i na podstawie jego wskazań ustalić właściwy czas naświetlania i przysłonę.

Kolejne fotografie wykonane na filmie Superia 400. Powyżej - $f/8$, czas $1/125$, sąsiednia strona - $f/8$, czas $1/250$.

Fotografowanie jest bardzo proste. Po ustawieniu odpowiedniej wartości przysłony należy ustawić czas naświetlania. Dostępne w modelu VX500 czasy to $1/500$, $1/250$, $1/125$, $1/60$, $1/30$ i B. Wyboru dokonuje się poprzez podciągnięcie pokrętki czasu ekspozycji i obrócenie go tak, by żądana wartość wskazana została przez kropkę na stałej części pokrętki. Zmiany czasu ekspozycji można dokonywać zarówno przed jak i po naciągnięciu migawki, ważne jest jednak by obracać pokrętkę w lewą stronę, zgodnie ze wskazaniem umieszczonej na nim strzałki.

Po naciągnięciu migawki aparat jest gotowy do zrobienia zdjęcia. Samo naciąganie nie powinno być zbyt gwałtowne. Ostrzenie odbywa się oczywiście ręcznie. Znaczącym ułatwianiem jest znakomita matówka z rastrem. Widziany w niej obraz jest jasny i wyraźny, błędne ustawienie ostrości może być tylko wynikiem niedbalstwa albo zamierzonego działania. Wspomnieć też należy o bardzo dobrych obiektywach stosowanych w Exaktach. Opisywany egzemplarz testowany był z obiektywami Carl Zeiss Flektogon 2.8/35, Carl Zeiss Tessar 3.5/50 i Pentacon 2.8/100.

W odróżnieniu od większości aparatów fotograficznych spust migawki znajduje się z lewej strony korpusu. Dodatkowym „udziwieniem” jest umieszczenie go na przedniej ścianie korpusu. Rozwiązanie takie przypomina trochę to znane na przykład z aparatów Praktica, ale w nich spust migawki obsługiwany jest prawym a nie lewym palcem wskazującym. Do spustu w Exakcie można się jednak przyzwyczaić. Pracuje on lekko i precyzyjnie. Do fotografowania z wykorzystaniem długich czasów ekspozycji producent przewidział węższy spustowy z blokadą. Niestety obecnie jest on trudny do zdobycia.

Aparat oferuje również możliwość wielokrotnej ekspozycji. By dokonać ponownego naświetlania tej samej klatki należy zgodnie z kierunkiem strzałki, obrócić do oporu pokrętkę czasu naświetlania, ale bez unoszenia go.

Ciekawostką jest umieszczenie mechanizmu spustowego także w niektórych obiektywach (np. Flektogon). Jest to wbudowany w podstawę obiektywu popychacz, uruchamiający migawkę.

Szczegóły budowy aparatu. Wyraźnie widoczny spust migawki umieszczony na obiektywie i wystający z korpusu aparatu właściwy spust migawki.

mający wystający z korpusu aparatu spust migawki.

Przewijanie i wyciąganie filmu

Należy zwolnić blokadę przewijania a następnie za pomocą korbki przewinąć kliszę. Po otwarciu korpusu odciąga się do oporu pokrętło korbki przewijania. Kaseta z filmem jest gotowa do wyjęcia. Proces ten nie przebiega tak prosto tylko w sytuacji, gdy doszło do zerwania perforacji kliszy. Przewijanie filmu będzie w takim przypadku szło bardzo opornie (może nawet okazać się niemożliwe).

Exakta VX500 raczej nie jest aparatem dla początkujących, zwłaszcza w czasach fotografii cyfrowej. Nie posiada żadnych urządzeń ułatwiających właściwe ustawienie poprawnego czasu ekspozycji i przesłony. Wymaga od fotografa precyzji działania, wiedzy i doświadczenia. Początkowo może irytować nietypowym rozmieszczeniem dźwigni naciągu migawki oraz jest spustu. Oferuje za to bardzo dobrą

jakość wykonania, solidność i niezawodność. No i to co najważniejsze – znakomitą jakość zdjęć.

Noc na plaży w Sopocie. Film Superia 400, f/5.6, czas 40 minut

ZAPRASZAMY DO DYSKUSJI NA FORUM
<http://ckfoto.pl/forum>